

Wymagania edukacyjne z historii

Poziom podstawowy

Wymagania ogólne:

Ocena	Uczeń potrafi:
dopuszczająca	Uczeń wymienia podstawowe fakty, daty, postacie, pojęcia i miejsca; odczytuje informacje z mapy historycznej, wyszukuje informacje z tekstów źródłowych; wykonuje proste polecenia typu: wymień, wskaż, nazwij, pokaż.
dostateczna	Uczeń porządkuje podstawowe informacje, wyjaśnia proste związki przyczynowo-skutkowe, opisuje przebieg wydarzeń, podaje przykłady, analizuje mapę i źródło historyczne w zadanym kontekście.
dobra	Uczeń samodzielnie wyjaśnia przyczyny i skutki, porównuje zjawiska, charakteryzuje procesy, poprawnie używa terminologii, wyciąga wnioski ze źródła i mapy, buduje krótką argumentację.
bardzo dobra	Uczeń problematyzuje materiał, integruje informacje z różnych źródeł, dostrzega perspektywy i interpretacje, ocenia znaczenie wydarzeń, formułuje samodzielne wnioski oraz tworzy spójną narrację historyczną.
celująca	Uczeń wykracza poza materiał lekcyjny w sposób merytoryczny: samodzielnie poszukuje i krytycznie dobiera źródła, tworzy pogłębione porównania, odnosi się do historiografii lub debaty publicznej, przedstawia oryginalną, udokumentowaną argumentację.

KLASA I

Dział 1: Starożytne cywilizacje

Ocena	Poziom wymagań	Uczeń potrafi:
Dopuszczająca	Zapamiętywanie	Dokonać podziału czasu historycznego na epoki. Wymienić najważniejsze osiągnięcia poszczególnych starożytnych cywilizacji. Podzielić rodzaje źródeł historycznych. Wyjaśnić pojęcie rewolucji neolitycznej.
Dostateczna	Rozumienie	Umieścić na mapie starożytne cywilizacje. Opisać życie codzienne ludzi przed i po rewolucji neolitycznej. Przyporządkować źródła historyczne do ich rodzajów. Opisać dzieje narodu żydowskiego.
Dobra	Zastosowanie	Uzasadnić znaczenie odkryć i wynalazków z podanych starożytnych cywilizacji na ich rozwój.
Bardzo dobra	Analiza	Porównać wpływ starożytnych cywilizacji na rozwój Europy i Bliskiego Wschodu.
Celująca	Ocenianie	Ocenić, jak osiągnięcia starożytnych cywilizacji wpłynęły na dzisiejszy świat.

Dział 2: Starożytna Grecja

Ocena	Poziom wymagań	Uczeń potrafi:
Dopuszczająca	Zapamiętywanie	Wyjaśnić pojęcia: polis, mitologia, Akropol, agora, gimnazjon, olimpiada, igrzyska olimpijskie, filozofia, hoplita, ostracyzm, hellenizm. Wskazać na mapie najważniejsze polis greckie: Spartę, Ateny. Wymienić instytucje starożytnej Sparty i Aten. Wskazać idee, odkrycia i wynalazki antycznej Hellady.
Dostateczna	Rozumienie	Wyjaśnić, jak wyglądał system podejmowania decyzji w Sparcie i Atenach. Opisać wpływ mitologii greckiej w kulturze. Zdefiniować, jak Grecy rozumieli pojęcie Wielkiej Grecji. Przedstawić przebieg wojen grecko-perskich. Wyjaśnić przyczynę podboju Persji przez Aleksandra Wielkiego. Wskazać związek między ukształtowaniem terenu starożytnej Grecji a ich systemem politycznym. Uzasadnić znaczenie ostracyzmu jako mechanizmu ochrony przed tyranią. Zaprezentować znaczenie odkryć i wynalazków Greków na współczesny świat. Przedstawić wpływ wypraw Aleksandra Wielkiego na zmiany w starożytnym świecie.
Dobra	Zastosowanie	
Bardzo dobra	Analiza	Porównać ustroje Sparty i Aten. Zaprezentować skutki wojen grecko-perskich oraz podobójów Aleksandra Wielkiego na antyczny świat i

Ocena	Poziom wymagań	Uczeń potrafi:
Celująca	Ocenianie	współczesne dziedzictwo. Oceń wpływ greckiej cywilizacji na ukształtowanie współczesnej kultury europejskiej jako jeden z jej filarów.

Dział 3: Starożytny Rzym

Ocena	Poziom wymagań	Uczeń potrafi:
Dopuszczająca	Zapamiętywanie	Podać definicje pojęć: republika, prowincja, konsul, imperium, dyktator. Wskazać obszar zajmowany przez Imperium Rzymskie na przestrzeni wieków. Wymienić osiągnięcia starożytnych Rzymian. Dokonać periodyzacji zmian ustrojowych w Rzymie. Wskazać kilka postaci kluczowych dla rozwoju Rzymu.
Dostateczna	Rozumienie	Wyjaśnić rolę Juliusza Cezara i Oktawiana Augusta na zmiany w Rzymie. Opisać znaczenie istnienia niewolnictwa dla rozwoju tego państwa. Przedstawić przyczyny upadku zachodniego Cesarstwa. Zaprezentować drogę chrześcijaństwa od sekty do religii panującej.
Dobra	Zastosowanie	Powiązać role urzędów republiki rzymskiej z ich znaczeniem. Wykorzystać przebieg wojen punickich do pokazania ekspansji rzymskiej. Uzasadnić wpływ kultury rzymskiej na rozwój cywilizacji europejskiej.
Bardzo dobra	Analiza	Zinterpretować czynniki mające wpływ na upadek Rzymu i dokonać ich hierarchizacji. Uzasadnić, jak idea pax Romana przyczyniła się do stworzenia Imperium Rzymskiego. Pokazać podobieństwa i różnice między kulturą grecką i rzymską.
Celująca	Ocenianie	Zaproponować rozwiązania i zmiany w Cesarstwie Rzymskim mogące uchronić kraj przed upadkiem.

Dział 4: Ludy i państwa wczesnego średniowiecza

Ocena	Poziom wymagań	Uczeń potrafi:
Dopuszczająca	Zapamiętywanie	Wskazać osiągnięcia Bizancjum, kultury arabskiej, państwa Franków, Słowian i Normanów. Umieścić na mapie i w czasie istnienie wspomnianych cywilizacji/ludów. Wyjaśnić pojęcia: minuskuła karolińska, renesans karoliński, traktat w Verdun, kalif, meczet, mozaika, ramadan.
Dostateczna	Rozumienie	Pokazać wpływ Bizancjum, Arabów, Franków, Słowian i Normanów na rozwój kultury europejskiej. Wyjaśnić znaczenie chrystianizacji na rozwój kultury europejskiej.
Dobra	Zastosowanie	Zastosować osiągnięcia ludów średniowiecza, aby pokazać wpływ na współczesną Europę. Wskazać znaczenie ekspansji arabskiej na zmiany w średniowiecznej Europie.
Bardzo dobra	Analiza	Uzasadnić rolę takich postaci, jak: Justynian Wielki, Karol Wielki, Otton I, św. Cyryl i Metody, Harald Sinozęby na przemiany kulturowe.
Celująca	Ocenianie	Porównać trwałość wpływów poszczególnych kultur na otaczający nas świat współcześnie.

Dział 5: Życie i kultura w średniowieczu

Ocena	Poziom wymagań	Uczeń potrafi:
Dopuszczająca	Zapamiętywanie	Wyjaśnić pojęcia: krucjata, inwestytura, lenno, pańszczyzna, dziesięcina, czynsz, mistrz, czeladnik, majstersztyk, cech, gildia. Wskazać zajęcia mieszkańców wsi oraz miast. Pokazać na mapie wyprawy krzyżowe i ich cel.
Dostateczna	Rozumienie	Opisać istotę sporu między papieżem i cesarstwem na przykładzie konfliktu Grzegorza VII i Henryka IV. Przedstawić przyczyny i skutki krucjat. Scharakteryzować powinności i prawa mieszkańców wsi i miast.
Dobra	Zastosowanie	W oparciu o ilustracje zaprezentować styl romański i gotycki na przykładach. Ukazać znaczenie trójpolówki i lokacji na prawie niemieckim na rozwój średniowiecznych wsi i miast. Powiązać okres krucjat z założeniem zakonów rycerskich. Pokazać, jak rozwiązano spór między papieżem a cesarstwem o inwestyturę.

Ocena	Poziom wymagań	Uczeń potrafi:
Bardzo dobra	Analiza	Przeanalizować, jak krucjaty zmieniły relacje w średniowiecznej Europie. Uzasadnić znaczenie czarnej śmierci na sytuację gospodarczo-polityczną w Europie. Na przykładzie Poznania pokazać konsekwencje rozwoju średniowiecznych miast i jego struktur.
Celująca	Ocenianie	Zaprojektować wzór idealnego średniowiecznego władcy, rycerza, mnicha. Ocenić pozytywne i negatywne aspekty średniowiecznej kultury.

Dział 6: Państwo polskie w czasach pierwszych Piastów

Ocena	Poziom wymagań	Uczeń potrafi:
Dopuszczająca	Zapamiętywanie	Wymienić plemiona zamieszkujące tereny polskie w X wieku i wskazać je na mapie. Wskazać przyczyny chrztu Mieszka I. Podać, kim byli: Dobrawa, Bolesław Chrobry, Bolesław Krzywousty, biskup Stanisław, św. Wojciech.
Dostateczna	Rozumienie	Opisać proces powstania Polski. Wyjaśnić znaczenie zjazdu gnieźnieńskiego i koronacji Bolesława Chrobrego. Wskazać podboje pierwszego króla Polski. Scharakteryzować istotę sporu między Bolesławem Śmiałym a biskupem Stanisławem. Przedstawić na czym polegał statut Krzywoustego.
Dobra	Zastosowanie	Powiązać zjazd gnieźnieński ze skutkami dla Polski. Zaprezentować rolę Mieszka I dla ustanowienia polskiej państwowości. Uzasadnić przydomek Kazimierza Odnowiciela. Pokazać związek między statutem Krzywoustego a rozbiem dzielnicowym. Powiązać różne aspekty kryzysu państwa Mieszka II z tymczasowym upadkiem państwowości.
Bardzo dobra	Analiza	Przeanalizować, jak panowanie Bolesława Chrobrego wpłynęło na kryzys monarchii wczesnych Piastów w kontekście rządów jego syna. Porównać kroniki opisujące konflikt Bolesława Śmiałego i biskupa Stanisława.
Celująca	Ocenianie	Ustosunkować się do decyzji Bolesława Krzywoustego o podziale ziem. Zaprezentować rekonstrukcję chrztu Mieszka I lub koronacji Bolesława Chrobrego lub zjazdu gnieźnieńskiego. Ocenić panowanie poszczególnych władców z dynastii Piastów.

Dział 7: Polska w późnym średniowieczu

Ocena	Poziom wymagań	Uczeń potrafi:
Dopuszczająca	Zapamiętywanie	Zdefiniować pojęcia: unia personalna, pokazać związki Polski z Litwą i Węgrami za czasów Andegawenów i Jagiellonów. Wymienić osiągnięcia Kazimierza Wielkiego. Podać z datami kluczowe wydarzenia, jak: założenie Akademii Krakowskiej, unia w Krewie, zjednoczenie Polski za Łokietką, bitwa pod Grunwaldem, bitwa pod Warną, wojna trzynastoletnia.
Dostateczna	Rozumienie	Opisać, jak Władysław Łokietek dokonał procesu zjednoczenia ziem polskich. Wskazać najważniejsze problemy i reformy Kazimierza Wielkiego. Scharakteryzować rolę Jadwigi w kryzysie dynastycznym. Przedstawić przyczyny unii polsko-litewskiej. Zdefiniować główne kierunki polityki synów Władysława Jagiełły.
Dobra	Zastosowanie	Powiązać znaczenie zmian Kazimierza Wielkiego z dalszą sytuacją Polski w Europie. Wskazać rolę i wpływ na dalszą historię przywileju koszyckiego. Dokonać bilansu rządów Władysława Jagiełły w kontekście zwycięstwa nad Krzyżakami.
Bardzo dobra	Analiza	Porównać skutki I i II pokoju toruńskiego. Uzasadnić, dlaczego Kazimierz Wielki doczekał się takiego przydomka. Przeanalizować, jakie konsekwencje dla Europy miała klęska pod Warną.
Celująca	Ocenianie	Ocenić pozytywne i negatywne aspekty unii w Krewie i Horodle.

KLASA II

Dział 1: Epoka renesansu w Europie i na świecie

Ocena	Poziom wymagań	Uczeń potrafi:
Dopuszczająca	Zapamiętywanie	Wymienić i wskazać na mapie trasy odkryć morskich z przełomu XV i XVI wieku. Zdefiniować termin reformacja i podać głównych uczestników tego

Ocena	Poziom wymagań	Uczeń potrafi:
		nurtu. Wyjaśnić pojęcie kontreformacja. Wskazać twórców epoki renesansu. Przedstawić główne założenia nurtu odrodzenia.
Dostateczna	Rozumienie	Scharakteryzować renesansowy styl w sztuce, literaturze i nauce. Wyjaśnić przyczyny i skutki wystąpienia Marcina Lutra w 1517 r. Opisać konkretne odpowiedzi kontreformacji na problemy z rozłamem religijnym w Europie.
Dobra	Zastosowanie	Powiązać zainteresowania renesansowych twórców z ideami epoki nowożytnej. Pokazać wzrost i znaczenie napięć religijnych w rezultacie reformacji i kontreformacji. Uzasadnić przemiany kulturowo-cywilizacyjne po wyprawie Kolumba dla Ameryk i Europy.
Bardzo dobra	Analiza	Dokonać analizy odkrycia Ameryki w kontekście pozytywnych i negatywnych zmian. Zinterpretować znaczenie reformacji i kontreformacji na współczesny świat.
Celująca	Ocenianie	Ocenić różne perspektywy postrzegania zjawiska odkryć geograficznych, reformacji i renesansu w kontekście globalnych zmian.

Dział 2: Rzeczpospolita w XVI wieku

Ocena	Poziom wymagań	Uczeń potrafi:
Dopuszczająca	Zapamiętywanie	Wyjaśnić terminy: demokracja szlachecka, Sejm walny, system folwarczno-pańszczyźniany, wolna elekcja, hołd pruski, unia lubelska (realna). Wymienić osiągnięcia kultury polskiej złotego wieku.
Dostateczna	Rozumienie	Opisać osiągnięcia Stefana Batorego. Wskazać znaczenie artykułów henrykowskich, pacta conventy oraz konfederacji warszawskiej dla Polski. Wymienić elementy wspólne i rozdzielne Polski i Litwy po unii lubelskiej. Scharakteryzować działanie sejmu walnego. Wskazać na mapie rozmieszczenie różnych wyznań religijnych w Polsce.
Dobra	Zastosowanie	Powiązać znaczenie tolerancji religijnej w Polsce z kontekstem wojen religijnych w Europie. Uzasadnić, dlaczego XVI wiek nazywa się złotym wiekiem kultury polskiej. Wskazać, jak gospodarka folwarczna wpływała na rozwój gospodarczy Polski.
Bardzo dobra	Analiza	Przeanalizować, jak unię lubelską postrzegali Polacy i Litwini. Pokazać pozytywne i negatywne aspekty demokracji szlacheckiej.
Celująca	Ocenianie	Ocenić, jak wolna elekcja wpływała na kształtowanie pozycji szlachty i króla w Rzeczpospolitej.

Dział 3: Przemiany w Europie w XVII wieku

Ocena	Poziom wymagań	Uczeń potrafi:
Dopuszczająca	Zapamiętywanie	Wyjaśnić terminy: monarchia parlamentarna, monarchia absolutna. Wskazać najważniejsze cechy baroku w sztuce. Przedstawić zakres czasowy i terytorialny oraz uczestników wojny trzydziestoletniej.
Dostateczna	Rozumienie	Wyjaśnić zasady: "Państwo to ja", "Król panuje, ale nie rządzi". Wskazać rolę Ludwika XIV i Oliviera Cromwella w kształtowaniu się ustrojów swoich krajów. Opisać znaczenie i rolę Wersalu. Przedstawić przebieg wojny trzydziestoletniej. Rozpoznać na przykładzie dzieła sztuki cechy baroku.
Dobra	Zastosowanie	Powiązać symbolikę Króla Słońce z francuskim absolutyzmem. Pokazać, jak działania Karola I wpłynęły na uchwalenie Bill of Rights. Scharakteryzować kluczowe momenty wojny trzydziestoletniej.
Bardzo dobra	Analiza	Przeanalizować, jak XVII wiek wpłynął na rozwój sztuki baroku. Porównać systemy monarchiczne Anglii i Francji w XVII wieku. Uzasadnić, że wojna trzydziestoletnia znacząco zmieniła układ sił w Europie.
Celująca	Ocenianie	Ocenić, jak zmiany XVII wieku odcisnęły piętno na współczesnej Wielkiej Brytanii. Zaprojektować wzór idealnego XVII wiecznego monarchy.

Dział 4: Rzeczpospolita w XVII wieku

Ocena	Poziom wymagań	Uczeń potrafi:
Dopuszczająca	Zapamiętywanie	Wyjaśnić, czym była husaria, liberum veto, rokosz, Kozacy, sarmatyzm,

Ocena	Poziom wymagań	Uczeń potrafi:
		dymitriady. Wskazać najważniejsze konflikty Rzeczypospolitej w XVII wieku. Wymienić kilku dowódców z tego okresu oraz najważniejsze bitwy polskie.
Dostateczna	Rozumienie	Wyjaśnić, dlaczego Polska za Zygmunta III wpłatała się w konflikt ze Szwecją. Opisać przyczyny i przebieg powstania Chmielnickiego. Scharakteryzować działania Jana Sobieskiego podczas odsieczy wiedeńskiej. Opowiedzieć o przebiegu potopu szwedzkiego.
Dobra	Zastosowanie	Powiązać zachowanie Kozaków z polską polityką oraz relacjami z Rosją i Turcją. Wskazać, w jaki sposób liberum veto i rokosze przyczyniły się do oligarchizacji systemu rządów w Polsce.
Bardzo dobra	Analiza	Przeanalizować, jak dymitriady wpłynęły na dalsze relacje z Rosją. Uzasadnić, dlaczego potop szwedzki znacząco zmienił dzieje Rzeczypospolitej w XVII wieku.
Celująca	Ocenianie	Ocenić znaczenie sarmatyzmu na kształtowanie polskiej tożsamości. Dokonać oceny możliwości połączenia Polski unią z Rosją oraz wykorzystania zwycięstwa nad Turkami pod Wiedniem.

Dział 5: Epoka Oświecenia w Europie i na świecie

Ocena	Poziom wymagań	Uczeń potrafi:
Dopuszczająca	Zapamiętywanie	Wyjaśnić pojęcia: Oświecenie, deizm, ateizm, absolutyzm oświecony, utylitaryzm, empiryzm. Wymienić reformy absolutyzmu oświeconego w Rosji, Prusach, Austrii. Wskazać przyczyny wybuchu rewolucji francuskiej i amerykańskiej.
Dostateczna	Rozumienie	Scharakteryzować główne założenia epoki Oświecenia w kulturze, nauce i sztuce. Wyjaśnić drogę umacniania władzy w Rosji przełomu XVII i XVIII wieku. Opisać, jak doszło do powstania Stanów Zjednoczonych. Opisać etapy rewolucji francuskiej od szturm na Bastylię po ścięcie króla Ludwika XVI i terror jakobinów.
Dobra	Zastosowanie	Powiązać idee absolutyzmu oświeconego ze wzorcami oświecenia (władca jako I sługa kraju). Pokazać, jak powstanie USA zmieniło kulturę europejską. Wskazać, w jaki sposób rewolucyjna Francja chciała realizować oświeceniowe ideały. Udowodnić udział Polaków w rewolucji amerykańskiej.
Bardzo dobra	Analiza	Przeanalizować, jakie zmiany z rewolucji francuskiej i amerykańskiej bardzo silnie kształtują dzisiejszy świat. Uzasadnić, że symbole, wzory narodzone w XVIII wieku są do dzisiaj widoczne w USA i Francji.
Celująca	Ocenianie	Ocenić pozytywne i negatywne aspekty epoki oświecenia. Stworzyć katalog wartości i celów rewolucji amerykańskiej i francuskiej, które udało się zrealizować, a które zaprzepaszczone.

Dział 6: Polska w XVIII wieku – upadek kraju

Ocena	Poziom wymagań	Uczeń potrafi:
Dopuszczająca	Zapamiętywanie	Zdefiniować pojęcia: Targowica, rozbiory Polski, epoka saska, insurekcja kościuszkowska. Wymienić osiągnięcia polskiej kultury oświecenia. Przedstawić na mapie zasięg 3 rozbiorów Polski.
Dostateczna	Rozumienie	Opisać okoliczności wyboru Stanisława Augusta Poniatowskiego na króla Polski. Scharakteryzować próby reform za panowania Poniatowskiego. Wskazać znaczenie instytucji: KEN, Szkoła Rycerska, Sejm Wielki, Teatr Wielki, Biblioteka Załuskich, Konstytucji 3 Maja.
Dobra	Zastosowanie	Powiązać uchwalenie Konstytucji 3 Maja i konfederacji barskiej z próbami ratowania Polski. Wskazać pozytywne i negatywne aspekty rządów władców saskich w Polsce. Scharakteryzować role stronnictw podczas Sejmu Wielkiego.
Bardzo dobra	Analiza	Przeanalizować znaczenie relacji króla Poniatowskiego z carycą Katarzyną II na sytuację w Polsce. Wykazać działania polskich patriotów mające na celu ratowanie kraju przed upadkiem. Uzasadnić, że konfederacja targowicka przedstawiana jest jako symbol zdrady.
Celująca	Ocenianie	Ocenić postawę i działalność ostatniego króla Polski.

Dział 7: Epoka napoleońska

Ocena	Poziom wymagań	Uczeń potrafi:
Dopuszczająca	Zapamiętywanie	Wymienić etapy zdobywania władzy przez Napoleona. Wskazać na mapie kraje podbite i pokonane przez Napoleona. Wyjaśnić termin blokada kontynentalna, 100 dni Napoleona, Legiony Polskie. Wymienić najważniejsze bitwy Napoleona.
Dostateczna	Rozumienie	Opisać, jak Napoleonowi udało się stać cesarzem Francuzów. Scharakteryzować problemy Napoleona z Rosją i Wielką Brytanią. Wskazać osiągnięcia Napoleona, które przetrwały do naszych czasów.
Dobra	Zastosowanie	Powiązać sytuację Polaków z rządami Napoleona. Wskazać, jak zmieniła się pozycja Księstwa Warszawskiego wraz z postępami i upadkiem Napoleona.
Bardzo dobra	Analiza	Przeanalizować, dlaczego postać Bonapartego została uwzględniona w hymnie Polski. Zinterpretować znaczenie Napoleona na kształtowanie Europy w XIX wieku.
Celująca	Ocenianie	Ocenić politykę Polaków wobec Napoleona Bonaparte.

Dział 8: Przemiany początku XIX wieku

Ocena	Poziom wymagań	Uczeń potrafi:
Dopuszczająca	Zapamiętywanie	Wyjaśnić pojęcia: Wiosna Ludów, kongres wiedeński, rewolucja przemysłowa. Wskazać przyczyny i skutki wojny krymskiej. Wymienić najważniejsze postulaty walczących podczas Wiosny Ludów.
Dostateczna	Rozumienie	Opisać zmiany, jakie zaszły w Europie po kongresie wiedeńskim. Scharakteryzować najważniejsze miejsca trwania Wiosny Ludów. Przedstawić przebieg wojny krymskiej.
Dobra	Zastosowanie	Powiązać postanowienia kongresu wiedeńskiego z zasadami legitymizmu, równowagi sił i powstaniem Świętego Przymierza. Zaprezentować wspólne wartości występujące podczas Wiosny Ludów.
Bardzo dobra	Analiza	Przeanalizować skuteczność wystąpień podczas Wiosny Ludów. Uzasadnić, że wojna krymska zburzyła podwaliny ładu pokongresowego.
Celująca	Ocenianie	Ocenić udział i znaczenie Polaków w wydarzeniach Wiosny Ludów i kształtowaniu postaw XIX wieku.